

KRONIKA ODDZIAŁU POLSKIEGO TOWARZYSTWA HISTORYCZNEGO W NOWYM SĄCZU

Oddział Polskiego Towarzystwa Historycznego w Nowym Sączu istnieje od 3 maja 1955 r. Powstał on z inicjatywy dr Henryka Dobrowolskiego, członka Zarządu Głównego PTH. Oddział zaczął przejawiać żywszą działalność od września 1955 r., kiedy członkowie Oddziału podjęli cykl odczytów, oraz indywidualne badania historyczne.

W okresie od września 1955 do końca roku wygłoszono na posiedzeniach członków Oddziału 22 odczyty. Autorami i prelegentami odczytów byli: W. Dakowski 1 (1), H. Dobrzański² (1), K. Dziwik³ (2), K. Golachowski 4 (9), Fr. Grodkowski⁵(2), J. Homecki⁶ (1), J. Krokowski 7 (2), Z. Romańska⁸ (1), H. Stamiński⁹ (2), R. Szkaradek 10 (1).

1 W. Dakowski: Zadrzewienie miasta Nowego Sącza dawniej a dziś.

2 H. Dobrzański: Historia kościoła św. Małgorzaty w obrazach.

3 K. Dziwik: Rozwój nauk historycznych w okresie dziesięciolecia Polski Ludowej Rok 1946 na Sądeczyźnie.

4 Golachowski: Potrzeba badań regionalnych.

Ustrój miasta Nowego Sącza od r. 1292, Kancelaria staropolska miasta Nowego Sącza, Dzieje Archiwum miasta Nowego Sącza, Obronność miasta Nowego Sącza w wiekach średnich. Jerzy Tymowski, kupiec sądecki z XVII wieku, Historia szkoły głównej w Nowym Sączu od r. 1772, Historia szkoły panieńskiej w N. Sączu od r. 1842, Wyzwolenie miasta Nowego Sącza od najazdu szwedzkiego w roku 1655 (odczyt powtarzany kilkakrotnie w mieście i powiecie),

Życie kulturalne miasta Nowego Sącza na przełomie XIX i XX w.

5 Fr. Grodkowski: Terror hitlerowski na Sądeczyźnie (w dwu częściach).

6 J. Homecki: Kupiectwo nowosądeckie w okresie okupacji hitlerowskiej

7 J. Krokowski: Organizacje młodzieżowe ruchu oporu na Sądeczyźnie.

Nowosądecki ruch oporu w Oświęcimiu.

8 Z. Romańska: Strajk kolejarzy nowosądeckich w r.1921.

9 H. Stamiński: Miejscowości i stosunki gospodarcze Sądeczyzny w roku 1629.

10 R. Szkaradek: Stanowiska przedhistoryczne w Sądeczyźnie.

Tematyka odczytów objęła całokształt dziejów Sądeczyzny od okresu archeologicznego począwszy a na czasach okupacji niemieckiej skończywszy. Odczyty te miały przeważnie charakter popularny i jako takie miały zapoznać słuchaczy w ogólnym zarysie z problematyką historyczną ziemi sądeckiej. Niektóre z nich były oparte na indywidualnych badaniach autorów i wносиły dużo nowych, ciekawych faktów.

Badania historyczne, prowadzone przez członków Towarzystwa, dały poważne rezultaty naukowe, które zostały wydrukowane w trzecim tomie »Rocznika Sądeckiego« w formie artykułów, rozpraw i materiałów. Wyniki badań innych członków PTH będą uwzględnione w następnych tomach Rocznika.

Na koncie Towarzystwa najważniejszym osiągnięciem w dotychczasowej działalności było bezsprzecznie jednak to, że po wielu trudnościach kontynuuje przerwane w roku 1949 wydawnictwo naukowe : »Rocznik Sądecki«.

Powołano do życia trzy sekcje Towarzystwa; Ochrony Zabytków, Fotograficzna i Słownika Biograficznego, rozwinęła również dość żywą działalność Sekcja Ochrony zabytków, kierowana przez J. Homeckiego, zajęła się z inventaryzowaniem wszystkich zabytkowych budowli na terenie miasta Nowego Sącza. Sekcja Fotograficzna z H. Dobrzańskim na czele, sfotografowała wszystkie dawne budowle. H. Dobrzański również opracował dokumentarny album zdjęć kościoła św. Małgorzaty w Nowym Sączu. Sekcja Słownika Biograficznego, pod przewodnictwem Z. Romańskiej, gromadzi materiały do życiorysów zasłużonych sądeczan i opracowuje je szczegółowo.

Ponadto Oddział PTH w Nowym Sączu nawiązał kontakt z Domem Kultury Kolejarza, Towarzystwem Wiedzy Powszechnej, Związkiem Nauczycielstwa Polskiego i Radiowęzłem w Nowym Sączu, z którymi współpracuje na niwie kulturalnej i oświatowej. Zakresem swej działalności obejmuje Oddział także uczniów szkół średnich nie tylko miasta Nowego Sącza ale i powiatu. Współpraca z wyżej wymienionymi Towarzystwami polegała na akcji odczytowej jakie nasz Oddział w tych instytucjach prowadził. Ogółem wygłoszono tam około 26 odczytów. Ponieważ przez Nowy Sącz przechodzi duża ilość turystów z różnych części Polski Oddział oprowadza większe grupy po mieście objaśniając wszystkie zabytki, które były i są jeszcze na terenie miasta. Takich wycieczek rocznie mamy około 15—20.

SPIS CZŁONKÓW ODDZIAŁU POLSKIEGO TOWARZYSTWA HISTORYCZNEGO W NOWYM SĄCZU w roku 1957

Barbacki Antoni

Batko Antoni (członek Kom, Rew.)

Benisz Alfred (wiceprzewodniczący)

Borowski Zbigniew

Ciombor Kazimierz (członek Kom. Rew.)

Czartoryski Roman

Czernecka Stefania (czł. Zarządu Oddziału)

Dakowski Walerian

Danek Zbigniem

Dobrowolski Józef (członek Kom. Rew.)

Dobrzański Henryk

Dzikiewicz Adam

Dziwik Kazimierz (deleg. Oddz, do Kom. Reg. w Krakowie)

Fedak Maria

Gessing Ryszard

Golachowski Kazimierz (przewodniczący Oddziału)

Grodkowski Franciszek (skarbnik)

Habelanka Anna

Homecki Józef (członek Zarządu Oddz.)
Ilczyszyn Adam
Izdebski Józef
Jaroszówna Magdalena
Kielcz Stefania
Kmiecik Tomasz
Krakowski Stanisław
Krokowski Jan
Krzemińska Jasiunia
Kubiszowa Zofia
Liśkiewicz Michał
Łazarz Bolesław
Markiewicz Jan
Markowska Laura
Nowak Marian (członek Zarządu Oddz.)
Oleksówna Zofia (sekretarz Oddz.)
Piwońska Emilia
Piwowar Marian
Plechta Józef
Remi Zenon
Romańska Zofia
Satarów Halina
Smajdor Edmard
Stamirski Henryk (członek Zarządu Oddz.)
Steindel Franciszek
Szeworska Jadwiga
Szkarałek Roman
Tokarz Stanisław
Waligóra Jan (członek Zarządu Oddz.)
Wyśmierski Franciszek
Zajączkowska Janina
Zieliński Bronisław
Ziemba Władysław
Za Zarząd Oddziału P. T. H. w Nowym Sączu

mgr Zofia Oleksówna
sekretarz

Kazimierz Golachowski
przewodniczący